

Moraalista on kysymys

Nyt puhumme ajasta ennen Pulitzeria ja Pulitzerin jälkeen. Emme puhu huijauksen historiasta, vaan kyläyhteisön murtumisesta, suurkaupungeista, uusien yhteisyysmuotojen kehkeytymisestä, sanomalehdestä.

Pulitzerin nimen mukaan jaetaan lehtimiehille palkintoja. Viimevuotisessa lehtikuvapulitzerissa oli "lääjä ruumiita maassa. Ammutut olivat jonkun kansan entisiä kansanedustajia" (K. Kultala *Sanomalehtimieheissä* 10/1981). Pulitzeria ei kuitenkaan kytketä vain ruumiisiin vaan myös sieluihin. Pulitzerin aikaa edeltäneen *New York Worldin* päätoimittaja Marble uskoi, ettei New Yorkissa ollut 18 000 ihmistä enempää, joille hyvin toimitettu sanomalehti voisi suunnata sanomansa. Sitten tuli Pulitzer, yksi *keltaisen lehdistön* luojaista, ja kaappasi lehdelle massayhteisön. Perusintohimoihin vetoaminen imi sieluja massoista, senttejä pusseista.

Keltaisen lehdistön kehkeytymiskuvaus kuuluu osana 'chicagolaisen' Robert E. Parkin lehdistöhistorialliseen artikkeliin. Parkin kynässä on terää ja väriä hänen hahmottaessaan sanomalehden moraaliroolin kehitystä paikallisyhteisöstä urbaaniin elämänpiiriin.

Stuart Ewen, toinen amerikkalaisista kirjoittajistamme, peilaa massajulkisuuden moraalisia momentteja liki kuusikymmentä vuotta Parkia myöhemmin. *Sodan moraalitalous!* kaikuu Ewenin korvissa taisteluhuutona, joka yhdistää Yhdysvaltojen atomisoituneet kansalaiset. Mediapanoraama on avannut yhteisen tien kohden yhteisiä sankarihautoja.

* * *

Artikkeliosastomme ei puhu pelkästään moraalista. Mutta historiasta kylläkin: Tarmo Malmberg johdattaa lukijat pitkälle marssille suomalaisen tiedotustutkimuksen oppihistoriaan ja raivaa 'näennäisessä kahden koulukunnan taistelumaastossa' sijaa *hermeneuttiselle* tutkimusperinteelle.

* * *

Journalismikeskustelu jatkuu jälleen intensiivisenä. Tässä numerossa kontribuoiva Pertti Hemänuus luonnehtii sitä Suomi-seurakunnan laajimaksi ja kiihkeimmäksi tiedotusopilliseksi keskusteluksi. Hemänuus oikoo edellisessä Tiedotustutkimuksessa esiintulleita käsityskantoja ja kiinnittää huomiota siihen, että " 'uuden journalismin' konseptiossa /../ on jätetty eksplikoimatta journalismin ja koko joukkotiedotuksen paikka yhteiskunnassa". Hemänuuksen mukaan journalismin absolutisointi yhteiskuntaongelman ratkaisussa on kohtalokasta: uuden journalismin muotokieliratkaisut eivät ole yleisavain onneen ja tosidemokratiaan.

Leena Paukku pelkää, että "sekä Hemänuus että Pietilä ovat rakentaneet teoriansa yksipuolisesti uutisjournalismin varaan" ja toivoo - monen muun asiasta ajatuksia esittäneen tavoin - Kauko Pietilän "antavan uuteen journalismiin vielä lisävalaisua". Kun vielä Jorma Mäntylä kaivaa nuottivihkostaan esiin "herra- ja renkisävelet", on vieno kesäinen journalismisinfonia viritetty. Moni lupauksia antanut soittaja ei ole vielä avannut instrumenttikoteloaan, mutta ehkä sitten syksyllä.

* * *

Tiedotustutkimuksen viime numeron painos pääsi loppumaan kovan kysynnän takia. Jouduimme ottamaan lisäpainoksen säästösyistä offsetilla, jonka painojälki ei ole aivan verrattavissa alkuperäiseen. Pahoittelemme niitten tilaajien puolesta, jotka pääsivät mukaan vain jälkilöylyihin. Mutta seuraaviin saunomisiin on kaikille tilaajille varattu ensilöylyn nautinnot. Kuumia kiukaita!

Jukka Haapasalo